

Vzpomínka na válku z roku 1914 a 1915

Ze zápisků anonymního autora z Blanska, který se účastnil 1. světové války (místní názvy uvádíme, jak je autor napsal):

Autor narukoval 2. srpna roku 1914 k pluku č. 8 do Brna. Tam byl přidělen k „Lanšturm Batalionu“ číslo 29 a byl ubytován do české chlapecké školy.

Koncem srpna jel ještě s deseti kamarády a se zásobami potravin vlakem směrem na ruské hranice za českými vojíny. Vezli mouku, cukr, tabák, cigarety, buřty, špek, kávu a rýži.

Jeli směrem ke Krakovu. Skončili v Rozvadově, kde byl velký sklad potravin. Ustavičně sem jezdily povozy, i v noci. Vlaky přijížděly ustavičně naplněné.

Do Brna se autor vrátil 8. 9. v noci, kdy přišla telegrafická zpráva, že Rusové přepadli Rozvadov.

Když to naši vojáci zpozorovali, tak se vše polilo benzínem a petrolejem a zapálilo se. Takže z celé zásoby nezůstalo nic.

Pak byli zase vojáci ubytováni v chlapecké škole na Starém Brně.

(...)

Dne 15. října 1914 byl pamětník doma naposled, kdy se rozloučil se ženou a dětmi. Konečná destinace byla pevnost v Krakově. Tam přijeli vojáci 17. října o páté hodině odpoledne a drželi „služby pevnostní“, neboť nepřítel se blížil ke Krakovu. Tato pevnost se však nedala tak lehce dobýt. Pevností tam bylo více, větší i menší, asi celkem 36.

Psaní od blízkých dostávali vojáci za dva až tři týdny, kdy přišla poštovní pošta.

Dne 16. 11. začala zuřivá bitva u Krakova. Ze strany od Veličky duněla děla a byl slyšet rachot pušek. V noci byly k vidění ohnivé čáry.

Dne 17. 11. se ozval alarm. Vojáci dostali žufánek černé kávy, vuřty a 220 ostrých patronů a šli do bitvy. V bitvě spolubojovníci padali či byli různě zohaveni. Z 250 mužů jich zůstalo 120. Naši vojáci byli rozprášeni a až ve středu ráno se kamarádi shledali. Pamětník a Eman Ondroušek z Olomučan se drželi ustavičně pospolu.

Batalion dostal pak pokyn k odstupu. Vojáci se dostali zpátky do pevnosti v Krakově, avšak ráno byli zalarmováni, neboť nepřítel se zase blížil.

Kozáci přepadli kuchyň, protože uvízla na špatné cestě, jednoho kuchaře nepřítel zranil, dva utekli. Kozáci sebrali koně, jídlo a rum a utekli.

Na Štědrý den dostali někteří vojáci z domu ježíška. V dobrém rozpoložení začal jeden voják střílet do vzduchu. Na to začali střílet skoro všichni. O vánočních svátcích se pak vojáci stěhovali do jiného ubytování.

Na Vánoce i Nový rok šli vojáci na mši, autor udává, že oni dva s Emanem v kostele nebyli. Dne 7. ledna dostali vojáci pušky zvané „Wanlicherovky“ a pušky „Mexikánky“ jim odebrali a dostali také 160 ostrých nábojů.

Vojáci mířili dále do Bukoviny.

Jeli přes Břeclav, Prešpurk, Nové Zámky, Galantu, Budapešť, Debrecín do Marmarosietu a Ruspolianu. Generál, který jim byl určen, je z počátku nechtěl převzít, z důvodu, že jsou již staří.

Začala služba na zasněžených kopcích – v Karpatech. Byly tam skály porostlé hustými smrkovými lesy. Zima byla k nesnesení. Sníh byl místy až po pás.

Vojáci došli k tyrolské baterii, kde byla kuchyň a kde vojáci dostali čaj.

K ránu domaširovali do cíle (pozn. kde, nevíme). Tam dostali vojáci černou kávu a odpočívali ve sněhu.

Spali pod dekou, až je probudila velká zima. Kuchaři nemohli zimou vydržet, tak vařili ze sněhu kávu. Vojáci cestovali dále a narazili na několik mrtvých spolubojovníků. V zimě také drželi hlídky. Na jídlo dostali jednou za dva dny kousek chleba a ždíbek špeku. Mnoha kamarádům omrzly uši a nohy. Z mrtvých si živí vzali kabáty, cely, deky, rozřezali je a dali si na nohy.

V jedné obci vojáci zabrali dobytek, který byl určen k zabití. Přes řeku Prutod stříleli naši vojáci po ruských patrolách. Za 17 dní odmaširovali, přičemž se opět střetli s Rusy, zabit ale nebyl nikdo. Všude byl velký mráz.

Dne 11. 3. 1915 kolem 6. hodiny večer byl pamětník Rusy, spolu se 64 kamarády, při útoku s bodáky zajat. Toho dne byli vojáci utmácení, vymrzlí a hladoví, nevyspalí, maširovali přes pole, kde bylo sněhu někde až po pás. Přišli Rusům do palby. Kolem 6. hodiny večer překvapili ruskou linii. Přelezli zákopy a Rusové se najednou objevili.

Autora řádků přepadli Rusové, chytili ho za zbraň, další nepřátelský voják na něj zamířil a řekl: „pust' nebo střelím“. Rusové shromáždili zajatce na jednom dvoře. Bylo jich tam 107 mužů. Rusové je hnali z bitevní čáry jako dobytek, za hrozné vánice. Zima byla k nevydržení. Kdo nemohl, byl hnán za křiku a poháněn karabáčem. Hnali je 3 hodiny. K večeru dostali jenom trochu čaje bez cukru.

Jako zajatci přišli do Stanislavi. Pak cestovali z místa na místo.

Koncem března přijeli do Voločeska a tam obdrželi čaj, chléb, kousek masa a kaše. Pak jeli do Kyjeva. Do Kyjeva jeli dva dny a noc o hladu, až v Kyjevě dostali každý 38 kopějek, ale jinak byli obráni o všechno kromě šatů. Z Kyjeva vyjeli východně.

Na Velký pátek měli půst, pili jen čaj.

Další dny dostávali maso a kaši, další den kroupy a zasmaženou polévku, kroupy byly maštěny lojem. Alkohol byl zakázán. Oběd vařili Rusové, ke kterým zajatci chodili do zvláštní kuchyně k tomu zařízení a jedli vždy po deseti za jedním stolem z jedné dřevěné mísy a dřevěnými lžícemi. Plechové nádoby tady moc neměli. V Arkadaku byli ubytováni „v jedné kozácké kasárně“, kde se na ně chodili dívat Rusové jako na cirkus nebo jako na nějakou dravou zvěř do zvěřince. Každé ráno, když vstali, museli hledat vši, protože jich měli hojně, dostali je ale až v ruských vagonech.

Zde přijeli dva ruští pánové a chtěli si vybrat zajatce, co půjdou s nimi. Autor byl vybrán a jel s ještě sedmi kamarády s jedním z těch mužů vlakem do Turku.

A zde zápisky končí.